

KOMMUNREVISIONEN

Bilaga 1

Förvaltningsberättelse

Revisorernas redogörelse för sin förvaltning 2020

DEN KOMMUNALA REVISIONEN - VERKSAMHETEN

Revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument, en del av den kommunala självstyrelsen.

Revisionen ska bidra till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet.

Fullmäktige väljer 7 revisorer för varje mandatperiod.

Ur gruppen av valda revisorer utser fullmäktige också lekmannarevisorer i kommunens företag = samordnad revision.

Revisorerna granskar, bedömer och uttalar sig i ansvarsfrågan. Fullmäktige avgör slutligt om ansvarsfrihet ska beviljas eller inte.

Det är de förtroendevaldas ansvar som granskas, bedöms och prövas. Det kallas för revisionsansvar.

Varje revisor är självständig i revisionsarbetet med rätt att agera och uttala sig. En enskild revisor kan inte röstas ner.

Revisorerna utövar inte partipolitik i sin granskning. Uppdraget omfattar att årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämnder, styrelser, beredningar och i kommunens företag.

Granskningen ska ske enligt god revisionsledning.

Revisorerna har enligt lag olika rättigheter och redskap bl. a tillgång till information och initiativrätt i fullmäktige och nämnder.

Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar sakkunniga, som de själva väljer i den utsträckning de bedömer behövs för granskning enligt god revisionsledning. Interna sakkunniga har varit 3 yrkesrevisorer (ca 2,4 årsarbete) på det kommunala revisionskontoret samt en sekreterare till revisorskollegiet. Därutöver anlitas expertkompetens/certifierade och auktoriserade revisorer till redovisningsrevision och fördjupade granskningar.

GRUNDLÄGGANDE GRANSKNING

Den grundläggande granskningen avser den verksamhet som sker under ett räkenskapsår och avslutas när respektive enhets årsredovisning är granskad det vill säga en tid efter årets utgång.

REVISIONSBERÄTTELSE och GRANSKNINGSRAPPORTER

Revisorerna redovisar i sin revisionsberättelse till fullmäktige resultatet av granskningen av den kommunala verksamheten och uttalar sig utifrån styrelsens och nämndernas ansvarar om:

- granskad verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- räkenskaper är rättvisande
- interna kontrollen är tillräcklig

Fullmäktige beslutar om styrelsen och nämnderna kan ges fortsatt förtroende.

I rollen som lekmannarevisorer i de kommunala bolagen granskas om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- den interna kontrollen är tillräcklig

För denna granskning lämnas granskningsrapporter till bolagsstämman som underlag för ansvarsprövning, men bifogas även till fullmäktige.

Kommunens revisorer är även utsedda revisorer i stiftelser, där separata granskningsrapporter också skrivs.

FÖRVALTNINGEN 2020

Revisorskollegiet

En revisor avsåg sig uppdraget vid årsskiftet 2019/2020. Ny revisor valdes i fullmäktige i februari 2020. Denne avsåg sig sitt uppdrag i januari 2021 innan revisionsberättelsen för 2020 avgivits.

Revisorernas sakkunniga

Vi förtroendevalda revisorer är beroende av sakkunniga för granskningsverksamheten.

Internt stöds verksamheten av anställda vid kommunens revisionskontor, yrkesrevisorer samt en nämndsekreterare.

Vi upphandlar konsulter och annan extern expertkompetens samt auktoriserad revision för kommunens bolag och stiftelser.

Slutsatser om revisorernas förvaltning 2020

Revisorernas arbete och effektivitet har påverkats negativt av

- att revisorernas reglemente ännu inte blivit tydliggjort och beslutat
- samt att revisionen är utestängda från direktåtkomst i diariet. Den otillräckliga "reservlösning" som förvaltningen tillhandahållit i form av rapporter med rubriker har dessutom varit helt obefintlig under perioden maj-oktober.

Dessa brister har funnits sedan ingången av mandatperioden 2019 och handläggningen av frågorna har inte präglats av skyndsamhet, transparens, effektivitet och kunskap.

Att reglementet för revisionen inte uppdaterats och beslutats har skapat osäkerhet och merarbete när det gäller förutsättningarna för revisionen. Revisorerna lämnade ett remissvar 2020-04-15 enligt i huvudsak SKR:s mall, men har ännu inte fått någon återkoppling eller förklaring varför det dröjer.

När det gäller diariefrågan har revisionen aktivt försökt att få rättelse i förvaltningens beslut men hittills utan framgång. Först i ett initiativärende 2019 i kommunstyrelsen där vi bland annat åberopade utlåtande från en professor i förvaltningsrätt. Under 2020 har vi anlitat en meriterad data-skyddsjurist i frågan. Hon har avgett ett rättsligt utlåtande¹ som även styrks av en ny dom i Högsta förvaltningsdomstolen² som visar att förvaltningens beslut 2018 och kommunstyrelsens beslut 2019, att inte ändra förvaltningens beslut, vilar på felaktiga grunder.

Revisorernas verksamhet regleras i 12 kap. Kommunallagen. För att kunna fullgöra sitt uppdrag har revisorerna rätt till information. Det föreligger en skyldighet för nämnder, fullmäktigeberedningarna, de enskilda ledamöterna och ersättare för dessa, samt de anställda, att lämna de uppgifter som behövs samt när som helst ge revisorerna tillfälle att inventera de tillgångar, dvs den information, som berör verksamheten.

Av den benchmarking revisorerna genomfört under 2020 framgår även, att det är endast revisionen i Gävle kommun som hindrats på detta sätt i sin uppgift.

Dessa begränsningar av revisionens förutsättningar är allvarliga varför vi inte kan undvika att lämna kritik.

¹ Rättsligt utlåtande om direktåtkomst för revisorer i kommunens diariesystem. IT-säkerhetsbolaget AB 2021-01-12

² Högsta förvaltningsdomstolen, mål nr 433–20, 2021-01-19

När det gäller revisorernas förvaltning

hänvisas till den granskning som genomförts av utsedda revisorer från Kommunfullmäktige samt den sakkunniggranskning av kommunrevisionens verksamhet 2020 som godkänd revisor Mikael Johansson, Aktiv revisor, redovisat i granskningsrapport 2021-03-17.

Verksamheten under 2020 har genomförts med begränsade personella interna resurser p g a vakans och deltid , vilket inneburit att budgeterade 4 yrkesrevisorer och en nämndsekreterare i realiteten varit 3,3 årsarbetare.

Årets resultat uppgick till 0,6 mnkr, se tabell nedan. Överskottet beror på att en planerad granskning inte kunnat genomföras pga pandemin och en har skjutits fram och att dessa inte har upphandlats under året samt vakanser på personalsidan som nämnts ovan.

För att hinna genomföra granskningsarbetet har köp av konsulter gjorts i större omfattning än tidigare. Pandemin har inneburit att yrkesrevisorerna arbetat på distans och alla möten skett via Teams. Granskning ute i organisationen via fysiska besök har inte kunnat genomföras.

Resultat och investeringar

(mnkr)	Utfall helår 2020	Utfall helår 2019	Budget helår 2020
Verksamhetens intäkter	1,3	1,2	1,2
Personalkostnader	-3,6	-3,6	-4,3
Övriga kostnader	-2	-1,2	-1,8
Avskrivningar/nedskrivningar	0,0	0,0	0,0
Internränta	0,0	0,0	0,0
Resultat före kommunbidrag	-4,3	-3,6	-4,9
Kommunbidrag	4,9	4,9	4,9
Årets resultat	0,6	1,3	0,0
Investeringar	0,0	0,1	0,1
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0
Nettoinvesteringar	0,0	0,1	0,1

Trots detta har den årliga lagstadgade grundläggande granskningen av alla enheter samt av årsredovisningen genomförts och slutförts med revisorernas revisionsberättelse för 2020. Bokslutsgranskningen under våren och delårsrapportsgranskningen under hösten kompletterades med konsulttjänster bland annat en auktoriserad revisor för att ersätta den vakanta tjänsten.

Det stående uppdrag som revisorerna har att upphandla auktoriserade revisorer i kommunens bolag har också utförts under 2020. Upphandlingarna genomförs vart fjärde år och innebär att revisorskollegiets resurser använts även för detta under 2020. KPMG vann upphandlingen och ett nytt avtal har tecknats för 2021–2024.

I stort sett har de i revisionsplanen för 2020 planerade fördjupade granskningarna genomförts. De granskningar som inte hunnit slutföras pga sena leveranser av material för granskning avslutas under 2021.

Revisorerna planerar för att återbesätta den vakanta tjänsten på revisionskontoret under året för att den årliga kommunrevisionen 2021 ska kunna genomföras och för att uppnå en balanserad arbetsbelastning på revisionskontoret.

För övrigt hänvisar vi till revisionsberättelse för 2020 med underliggande underlag och granskningsrapporter.

Revisorerna i Gävle kommun

Eva-Karin Hamilton

Revisorskollegiets ordförande

Gunilla Beckman Ljung

Revisionschef

Granskning avseende verksamheten 2020

Kommunrevisionen i Gävle kommun

Räkenskapsår 2020-01-01 – 2020-12-31

Datum 17 mars 2020

Från Mikael Johansson

1 Uppdraget

Uppdraget har varit att som sakkunnig biträda de av fullmäktige utsedda ledamöterna i granskningen av kommunrevisionens räkenskaper och förvaltning. Granskning har utförts enligt upprättad plan i vilken följande moment ingår:

- Granskning av protokoll
- Översiktlig genomgång av organisation, arbetsmetoder och revisionsplan 2020 med måluppfyllelse
- Granskning av driftredovisning och bokslut innefattande kontoanalyser med avseende på kontering och verksamhetstillhörighet
- Granskning av balansposter
- Granskning av verksamhetsrapport
- Jämförelse mot budget
- Diskussion om årets arbete

2 Noteringar

2.1 Noteringar från granskningen

2.1.1 *Protokoll*

Revisorskollegiet har haft elva sammanträden med förvaltningsärenden under året. Närvaron från de sju förtroendevalda revisorerna har som tidigare år varit bra med ett fåtal frånvarotillfällen totalt under året. De förtroendevalda har som lägst

varit fyra närvarande vilket varit fallet vid endast ett tillfälle under året. En av de förtroendevalda sade upp sig från sitt uppdrag i slutet av 2019 p g a flytt från Gävle och ersättare kom in först under våren 2020. Personal från revisionskontoret har varit närvarande vid samtliga möten. Jag har inte funnit något anmärkningsvärt vid denna genomgång av protokoll. Samtliga möten under perioden mars-december har hållits digitalt.

2.1.2 Organisation, arbetsmetoder och revisionsplan

Organisationen bygger på kommunrevisionens reglemente som har bl a har sin grund i kommunallagen och aktiebolagslagen. Reglementet anger vidare vilka uppgifter kommunrevisionen har samt hur rapportering skall ske. Arbetssättet för lekmannarevisionen är så att uppdraget som revisor i helägda kommunala bolag är gemensamt för samtliga förtroendevalda. I de delägda bolagen finns individuellt utsedda lekmannarevisorer. Förslag på nytt reglemente lämnades på remiss till kommunstyrelsen i april 2020 men arbetet med detta är ännu inte klart.

Verksamhetsplaner för kommande fyra år tas fram varje år. Verksamhetsplanen beskriver mål, inriktning på granskning, utvecklingsområden samt intäkts- och kostnadsutveckling. Under 2020 har verksamhetsplanen för 2020 – 2023 godkänts.

En ny arbetsordning togs fram 2019 vilken bl. a beskriver arbetsuppdelning, revisionsåret från planering till genomförande, kommunikation, kompetensutveckling m m. Revisionsplanen för 2020 beskriver mer i detalj grundläggande granskning, fördjupad granskning samt kommunikation och samverkan.

Min översiktliga granskning har inte gett några indikationer på att reglemente, arbetsordning eller revisionsplan inte följs.

2.1.3 Arvoden till förtroendevalda

Modellen för ersättningar till de förtroendevalda med fasta månadsarvoden bedöms fungera bra.

Rutinerna för hantering av arvoden bedöms efter en översiktlig granskning fungera bra. Arvoden utbetalas enligt arbetsordning för Gävles revisorer.

3 Granskning av räkenskaper, bokslut och verksamhetsrapport

3.1 Verksamhetsrapport

I verksamhetsrapporten för 2020 lämnas kortfattad information om verksamheten samt målanalys, uppföljning av politiska uppdrag, uppgifter om personal, granskningsinsatser, väsentliga händelser under året och framtida utveckling. Revisionen har haft fortsatta dialogmöten med Kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens ordförande och högre tjänstemän. Dessutom dialogmöten med alla granskade enheter.

Detta är i linje med kollegiets intention att fortsatt utveckla den interna dialogen. Revisionsarbetet har inriktats mot grundläggande granskning, verksamhetsrevision genom fördjupade granskningar, granskning av årsredovisning och delårsrapport samt kommunikation och samverkan med de auktoriserade revisorerna och i granskning av delägda bolag och samordningsförbund. Ett betydande inslag under året har varit upphandling av auktoriserad revision av hel- och majoritetsägda bolag. Verksamhetsrapporten ger enligt min bedömning en bra bild av verksamhetsåret.

3.2 Driftredovisning

	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse	Utfall 2019
<i>Intäkter</i>	1 275	1 225	50	1 232
<i>Kostnader</i>				
Revisorskollegiet	-548	-709	161	-753
Personalkostnader	-3 055	-3 582	527	-2 806
Lokaler	-141	-145	4	-146
Omkostnader	-395	-541	146	-601
Köp av konsulttjänster	-1 473	-1 160	-313	- 543
Resultat före kommunbidrag	-4 337	-4 912	575	-3 617
<i>Kommunbidrag</i>	4 912	4 912	0	4 913
Resultat	575	0	575	1 296

Kommentarer till driftsredovisningen

Årets resultat uppgår till 575 tkr (f å 1 296 tkr). Revisionsintäkterna som uppgår till 1 275 tkr är 50 tkr högre än budgeterat beroende på ökat arvode från Kommungaranti AB, 125 tkr, samt lägre arvode från andra bolag med 75 tkr. Av revisionsintäkterna kommer 725 tkr från de helägda bolagen inklusive koncerner och resterande 550 tkr från de delägda bolagen. Intäkterna för granskning av de helägda kommunala bolagen är enligt vad som fastställts av kommunfullmäktige. Revisorskollegiets kostnader är lägre än budget beroende på något lägre arvoden samt lägre arbetsgivaravgifter. Avvikelsen avseende personalkostnader beror på en vakans i personalstyrkan. Köpta konsulttjänster är högre än vad som budgeterats bl a beroende på att vakans gjord att behovet av inköpta tjänster ökat. Under året har även konsult anlåtats vid upphandling av revision av kommunala bolag. Kostnad för dataskyddsbud har tillkommit under året med 112 tkr och ligger under köp av konsulttjänster i driftredovisningen. Övriga omkostnader är lägre än vad som budgeterats och detta beror på pandemirelaterade faktorer som minskade resor, utbildningar och fysiska möten.

Genomförda granskningar framgår av verksamhetsrapporten för 2020.

Jag har gjort analyser av intäkts- och kostnadskonton och inte gjort iakttagelser av något avvikande.

3.3 Balansräkning

Kommunrevisionen har ingen egen balansräkning utan endast några enstaka balanskonton. Periodiseringsposter per 2020-12-31 avser upplupna kostnader för genomförda granskningar 2020 men som inte blivit fakturerade förrän 2021. Inga investeringar har skett under året. Kvarvarande inventarier avskrivs enligt plan.

4 Avslutande synpunkter

Jag kan konstatera att det är god ordning i redovisningen och att det utan problem gått att följa de transaktioner som ligger till grund för driftredovisningen. Den driftredovisning (resultaträkning) som presenteras i Verksamhetsrapport helår 2020 ger en rättvisande bild och det finns enligt min bedömning inget att anmärka på beträffande förvaltningen. Som framgår av verksamhetsrapporten har arbetet

påverkats av pandemin, oklara förutsättningar gällande villkor för stödfunktioner inom kommunen samt bristande tillgång till diariet för informationsinhämtning.

Förhoppningen är att nytt reglemente kan bli klart under 2021 vilket skulle innebära klarlägga en hel del frågor och förtydliga villkoren.

Av vad som framgår av 2021 års budget planeras verksamheten bedrivas på liknande sätt som under 2020. Målsättningen är även att tillsätta vakant tjänst under året.

Revisorernas arbete påverkas av den nya styrningsmodellen med tillitsbaserad styrning. Målen är betydligt färre. Revisorerna ska utveckla den grundläggande granskningen från måluppfyllelse till att även följa upp tillsynsrapporter från olika tillståndsmyndigheter. Detta kommer innebära en fortsatt hög arbetsbelastning för Kommunrevisionen i Gävle.

Min sammanfattande bedömning är att Kommunrevisionen under 2020 trots pandemin kunnat arbeta enligt sin revisionsplan och genomföra sina granskningsinsatser trots att huvuddelen av arbetet skötts på distans och digitalt. Det som påverkats är utbyte och samverkan med revisorskollegor men detta kommer att kunna återupptas framöver.

Mikael Johansson